

SLOVENSKI

Poročevalec

Direktor: Rudi Janhuba — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna »Slovenske poročevalca« — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 — Uprava: Ljubljana, Copova ul. 50-III, telefon 22-575 in 22-621 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 — Poštni predal 29 — Tek. račun NB 601-T-163 — Mesečna naročnina 140 din

Beograd, Ankara, Atene... in Rim?

»Nekateri dvomijo o pravilnosti tega obiska, ki sovpada z zaostrovanjem italijansko-jugoslovanskih odnosov in z aktivnostjo pri snovanju obrambe treh balkanskih držav«, je napisal grški vladni list »Kathimerini« pred prihodom italijanskega predsednika De Gasperija v Atene. Vendar to mnenje ni značilno zgolj za razpoloženje v Grčiji, pač pa tudi za Turčijo. Nedavne preteklosti ni mogoče hitro pozabiti — piše republikanski list »Ulus«, ko razpravlja o turško-grško-jugoslovanskih odnosih in o vlogi Italije ter njenem stališču ob nesoglasju okrog tržaškega vprašanja. Medtem ko si na eni strani prizadevajo, da bi ta nesoglasja odpravili, komentira »Ulus«, »nekateri italijanski krogi pristrano in umetno ustvarjajo nove težave«.

Navedli smo le dva od mnogih podobnih odmevov na sedanjih obiskih g. De Gasperija v Atenah, v turških in tudi grških listih pa ne manjka tudi drugih, morda še bolj zavracajočih pripomb, ki letijo na italijansko zunanjo politiko.

Ni naš namen obujati preteklost, čeprav ni dvoma, da sloni sedanja italijanska politika v marsičem (če že ne v celoti) na istih težnjah, ki jih je Italija kazala v prvi svetovni vojni (londonski pakt!), brž po koncu te vojne (Dodekanez, Anatolija) za Musolinijeva fašizma (Albanija, Grčija, Jugoslavija ter »most« na Bližnji vzhod!). Pa čeprav izpustimo Musolinija in Ciana, nam »spomin« groja Sforze, za čigar politiko se danes zavzema De Gasperi, dovolj prepričljivo govori o »vzvišenosti, ki jo je »kulturna Italija« vselej čutila do razmer na Balkanskem polotoku; »vzvišenosti, ki se je doslej vedno kazala v tem, da se je Italija potegovala za »vzvišeno« nad balkanskimi narodi. Če ne drugega, nam že samo prizadevanje sedanje italijanske vlade, da se kot članica Atlantskega pakta za vsako ceno dokopelje do poveljstva nad jugovzhodnim Sredozemjem in južnim Balkanom, dokazuje, da tudi danes italijanski politiki niso ubrali drugačne poti kot njihovi klasični predhodniki.

Ta trditi italijanske vlade je seveda izredno negotovanje tako v Atenah kot v Ankari in zato je italijansko prizadevanje padlo v vodo. Vendar s tem se bržčas ni konec italijanskih naporov, da bi jim zabudne vesile kljub temu zaupale »vzvišeno« nad južnim Balkanom...

Vse to se prav sedaj odraža v turških in grških listih, ki precej hladno spremljajo De Gasperijev obisk maršala Papagosu, saj piše n. pr. list »Eleniki«, da »družna grškega naroda ne bo prisostvovala uradnemu sprejemu De Gasperija, ker so grobovi italijanskih žrtev še vedno sveži...«

Medtem ko je svetovno javno mnenje z odobravanjem sprejelo vesti o naporih Jugoslavije, Turčije in Grčije, da se čim tesneje i gospodarski i vojaško povežejo, ker imajo pač vse tri balkanske države iste interese in iste želje, da se skupaj branijo pred pritiskom in možnim napadom sovjetskega bloka, je to povezovanje prav v italijanskih vodilnih krogih našlo na ostro nasprotovanje. Še več: rimski politiki in italijansko časopisje je začelo podcenjevati prizadevanje balkanskih držav za čim tesnejšo obrambno povezavo; v isti sapi pa je sprožilo gorjo o »izrednem pomenu« italijanske vojske in strateškega položaja Italije.

Ta poteza bolj kot kaj drugega razkriva sebičnost Rima. Rimski politiki bi radi prepričali svetovno javnost, da nevarnost iz Vzhoda »popušta« in da zato ni vredno posvečati posebne pozornosti ne obrambi Jugoslavije ne vsega Balkana. Ta politika je dvovertna, so jo spregledali i v Atlantskem paktu i v turških in grških krogih. V Rimu postavljajo svoje interese pred katero koli skupno težnjo in potrebo. »Sacro egoismo«, ki prevzema vso italijansko diplomatsko zgodovino, se je spet pojavil v svoji najbolj zoporni obliki!

Na rovaš svojih sebičnih in grandomanijskih načrtov, bi bila Italija pripravljena žrtvovati vse druge težnje svobodoljubnih narodov...

Vendar to ne pomeni, da je treba De Gasperijev obisk v Atenah oceniti docela pesimistično. Recimo, da je De Gasperi naposled le pripravil rezidirati svojo dosedanja zunanjo politiko in ubrali bolj stvarno in sedanjim razmeram v svetju primernejšo obliko. Med Grčijo in Italijo so v povojnem času vladali precej ostri odnosi; gospodarski odnosi so bili

slabi, kajti Italijani niso hoteli kupovati grškega blaga (bombaž, tobak, rude), italijanske »balkanske aspiracije« pa so motile kakršno koli tesnejšo politično povezavo. Recimo, da bodo De Gasperijevi razgovori s Papagosom prinesli nekaj novega v grško-italijanske odnose. Vendar zato ne bo nič manjše vprašanje, kako gleda Italija na Balkan.

Nihče ne ve, kaj bo maršal Papagos povedal italijanskemu ministrskemu predsedniku; ne glede na to pa mora tudi Rimu postati enkrat za vselej jasno, da izkoriščanje pritiska na svobodne balkanske države zato, da bi Italija oživila svoj imperialistični pooblep po Balkanu, ni koristno ne za skupne težnje svobodoljubnega človeštva ne za Italijo samo!

V Rimu se bodo pač morali enkrat sprijazniti s stvarnostjo, ki kaže, da na Balkanu nečisto rimsko »tutorstvo«, kajti tako Jugoslavija kot Turčija in Grčija gradijo svoje prijateljske zveze na povsem drugih načelih, kakor si jih želijo v Italiji. Če je rimski vladi res do tega, da s svojimi razmeroma skromnimi sredstvi prispeva pri skupnih obrambnih naporih, potem je edina pot, da preneha s spletkarjenjem in s kačljem vode na Balkanu!

Ce pa misli De Gasperi izkoristiti svoj obisk v Atenah za novo spletko, ki naj bi bila tokrat uperjena proti naši državi, potem seveda ni pričakovati, da se bodo odnosi med Italijo in balkanskimi državami izboljšali. To smo napisali zato, ker so se širile govorice, da namerava g. De Gasperi izkoristiti Turčijo in Grčijo ter odnese ter dveh držav za Jugoslavijo za pritisk na Beograd, ki naj bi »popustil« pred italijanskimi težnjami v Trstu in na Svobodnem tržaškem ozemlju.

Balkanske države — Jugoslavija, Turčija in Grčija — niso sovražno razpoložene proti Italiji. Od italijanskih politikov — in samo od njih — je odvisno, kakšni bodo medsebojni odnosi, kajti Italija naj z dejanji poškodo, da se zavzema današnjem razmer v svetu in tudi nevarnosti ter naj nad svoje sebične interese postavi težnje skupnosti. Če bo do tega prišlo v Atenah, potem bodo De Gasperijev obisk lahko cenili, da je bil koristen tako za Italijo kot za Balkan...

Novoletna čestitka in zahvala maršala Tita predsedniku vlade LRS Mihi Marinku
Tov. Mihi Marinku, predsedniku vlade LR Slovenije v Ljubljani.
Najprisrčneje se zahvaljujem za novoletno čestitko, darilo in pozdrave.
Ljudstvu, vladni Slovenije in tebi osebno želim v l. 1953 vse najboljše.
Josip Broz-Tito

Po prekinitvi odnosov z Vatikanom
Katoliški škofje pri maršalu Titu

Po preprečenju vatikanskih spletk bo kmalu prišlo do ureditve odnosov med državo in katoliško cerkvijo

Beograd, 9. jan. Predsednik zvezne vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je sprejel večeraj ob 9. uri v Belem dvoru pripadnike katoliške cerkve v Jugoslaviji — predsednika škofovske konference beogradskega nadškofa g. dr. Josipa Ujčiča, djakovskega škofa g. dr. Antuna Akamoviča, zagrebškega škofa g. dr. Franja Salisa, ljubljanskega škofa g. Antona Vovka, senjskega škofa g. dr. Viktorja Buriča, sarajevskega škofa g. dr. Marka Alaupoviča in pomožnega zagrebškega škofa g. dr. Josipa Tešca.

Maršal Tito je kot predsednik zvezne vlade povabil katoliške škofe na razgovor v zvezi z željo vlade, da bi uredila odnose med državo in katoliško cerkvijo v okviru ustave in v zvezi s prekinitvijo odnosov med Jugoslavijo in Vatikanom.

Danes se ponovno sestane Ljudska skupščina FLRJ

Zakonodajna odbora obeh domov sta končala razpravo o ustavnem zakonu, o njegovem izvajanju ter o poslovniku za izvolitev predsednika republike in Zveznega izvršnega sveta

Beograd, 9. januarja. Zakonodajni odbor Sveta narodov je po poročilu redakcijske komisije sprejel osnutek ustavnega zakona o zveznih in republiških organih oblasti. Odbor je sprejel predlog redakcijske komisije naj bi sprejeli naslednji naslov: »Ustavni zakon o osnovah družbene in politične ureditve in zveznih organov oblasti. Namen tega zakona je, da bi se ustavni sistem spravil v sklad s spremembami v osnovah državne, družbene in politične ureditve.

Poročevalec redakcijske komisije dr. Hinko Krizman je obvestil zakonodajni odbor, da je redakcijska komisija sprejela dva dopolnilna predloga dr. Miloša Moskovljevića in da je zavrnila dopolnilni predlog, ki se nanaša na izvolitev Sveta proizvajalcev. Zakonski osnutek so sprejeli vsi člani odbora.

Zakonodajni odbor Sveta narodov je pred sprejetjem osnutka Ustavnega zakona o osnovah družbene in politične ureditve in zveznih organov oblasti sprejel brez večjih sprememb zakonski osnutek o izvajanju ustavnega zakona o zveznih in republiških organih.

Na svojih zadnjih sejah pred zopetnim sestankom Ljudske skupščine sta oba zakonodajna odbora sprejela še osnutek poslovnika za izvolitev predsednika republike in Zveznega izvršnega sveta ima pravico predlagati 20

Veleposlanik ZDA pri maršalu Titu
Beograd, 9. jan. (Tanjug). Predsednik zvezne vlade maršal Josip Broz Tito je sprejel izrednega in pooblaščenega veleposlanika ZDA v Jugoslaviji g. Georga Allena in svetnika veleposlanstva g. V. Welnerja.

Veleposlanik g. Allen je seznanil maršala Tita z odločitvijo vlade ZDA, da bo dala Jugoslaviji na razpolago dopolnilno pomoč v znesku 20 milijonov dolarjev, da bi bile odpravljene posledice lanskoletne suše.

Veleposlanik g. Allen je obvestil maršala Tita, da bo v kratkem odpotoval v ZDA in da bo g. Wolner v njegovi odsotnosti opravljal dolžnost odpravnika poslov veleposlanstva.

Zasedanje Ljudske skupščine FLRJ
Beograd, 9. jan. Ljudska skupščina FLRJ bo začela drugi del VI. rednega zasedanja 10. januarja ob 17. uri. Skupščina bo prvi dan določila dnevi red zasedanja. Tovariši Edvard Kardelj, podpredsednik zvezne vlade in predsednik Sveta za zakonodajno in zgraditev Ljudske oblasti vlade FLRJ, bo podal v ponedeljek ekspozice o osnutku novega ustavnega zakona.

ljudskih poslancev. Predloge stavlja pismeno in morajo vsebovati razen imen kandidatov tudi podpise predlagateljev. Predsednika republike volijo tajno in z glasovnicami, Zvezni izvršni svet pa volijo z javnim glasovanjem na temelju predlaganih kandidatnih list. Vsaka kandidatna lista za izvolitev Zveznega izvršnega sveta mora vsebovati najmanj 30 in največ 45 kandidatov. Predsedujoči bo razglasil, da so kandidati določene liste izvoljeni, če glasuje zanje večina prisotnih poslancev.

Predsednik republike in predsednik Zveznega izvršnega sveta bosta po osnutku poslovnika priselga pred Ljudsko skupščino takole: »Prisegam na svojo čast in čast delovnega ljudstva Jugoslavije, da bom izpolnjeval vse dolžnosti predsednika republike predano in zvesto, da se bom ravnal po Ustavu in zakonih ter drugih sklepih Ljudske skupščine, da bom varoval in branil suverenost in dostojanstvo Federativne ljudske republike Jugoslavije, da bom dal vse svoje sile za nadaljnji napredek in razcvet svobodne in enakopravne socialistične skupnosti naših narodov.

Zakonodajni odbor bo na današnji seji obravnaval osnutek poslovnika, po katerem bodo izvolili predsednika republike in zveznega izvršnega sveta, ko bo začel veljati ustavni zakon.

Pismo starokatoliškega škofa
Ljubljana, 9. jan. Slovenski starokatoliški škof Radovan Jošt je poslal vsem starokatoliškim škofom v Evropi in Ameriki, svetovni zvezi cerkev v Svici in zastopnikom drugih cerkev pismo, v katerem navaja stališče slovenske starokatoliške cerkve do imenovanja Stepinca za kardinala ter opisuje njegovo škodljivo delo proti narodu Jugoslavije. V pismu navaja, da škofi iz Rima Kristusovega nauka niso širili v ljubeznjivo, pač pa s silo in surovostjo.

»Podobno so ravnali tudi mnogi drugi škofi«, je rečeno dalje v pismu, med katere moramo nedvomno pritevati tudi nadškofa Stepinca. Med okupacijo v zadnji vojni, ko so naši narodi preživljali težke čase, ki jih ne bomo nikoli pozabili, je nadškof Stepinac stopil na stran okupatorja, namesto da bi se zavzel za pravice in blaginjo ljudstva. Zaradi sebičnosti je šel vedoma tako daleč, da je omadeževal roke s krvjo nedolžnega in zatiranega ljudstva. S svojim ravnanjem je oblatil domovino tudi po vojni, češ da baje zatira vero in cerkev. Z ogorčenjem moram zavrniti tako trditve, ker vsak človek ve, da je resnica prav nasprotna. Toda nadškof Stepinac gre predrzno mimo dejstev. S tem se je sam ožigal kot smrtni sovražnik naše domovine in naših narodov.

Maršal Tito sprejel italijanskega državnega predstavnika
Beograd, 9. januarja. Predsednik zvezne vlade maršal Josip Broz Tito je sprejel danes ob 10 v Belem dvorcu na poslovilni obisk g. Enrica Martina, dosedanjega izrednega in pooblaščenega ministra Italije v Jugoslaviji. Pri sprejemu je bil navzoč tudi dr. Sloven Smolaka, pooblaščen minister in načelnik oddelka protokola ministrstva za zunanje zadeve. — Ob 11.30 je sprejel g. Martina na poslovilni obisk tudi predsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar.

Seja tajništva Ljudske fronte Jugoslavije
Beograd, 9. jan. V nedeljo 11. januarja bo seja tajništva zveznega odbora Ljudske fronte Jugoslavije.

IZ DISKUSIJE O DRUŽBENEM PLANU

Za komunalna dela Ljubljane bodo naša podjetja prispevala znatna denarna sredstva

V republikanskem družbenem planu so bile stopnje akumulacije določene samo orientacijsko, kot pomoč okrajnim in mestnim ljudskim odborom pri sestavljanju njihovih družbenih planov in končnem določanju stopnje akumulacije sporazumno s podjetji. V kolikor bodo te stopnje določene višje kakor na je predvideno v republikanskem družbenem planu, bodo s temi sredstvi razpolagala podjetja in okrajni oziroma mesta. Ta sistem je simpatičen za podjetja in ljudske odbore, ki so že pričeli razpravljati s podjetji o teh vprašanjih.

Gospodarski svet ljubljanskega mestnega ljudskega odbora je te dni razpravljal s podjetji s področja Ljubljane o možnosti, ki jih imajo ta podjetja za povečanje akumulacije. Na teh sestankih, kjer so obravnavali ločeno trgovaška podjetja, gostinstvo, industrijo po panogah ter posamezna obrtna podjetja, se je pokazalo, da bo lahko večina podjetij zvišala stopnjo akumulacije in s tem povečala akumulacijo. Del te povečane akumulacije (presežka akumulacije) bodo podjetja zadržala za lastne potrebe, drugi del pa bodo odstopila za komunalna dela mesta Ljubljane, ki so v interese samih podjetij in naše skupnosti — prebivalstva našega mesta. Podjetja so se obvezala, da bodo tudi iz sklada za samostojno razpolaganje določila znaten del za dela, ki jih ima mestni ljudski odbor v narčtu za letos.

Gostinska podjetja so se obločila, da bodo dala 60 do 70% presežne akumulacije. O tem vprašanju so imela živahno diskusijo tudi trgovaška podjetja. Višina denarnih sredstev, ki jih bodo ustvarili kot presežek akumulacije, in ki jih bodo odstopili mestnemu ljudskemu odboru, je precej različna. Stopnjo akumulacije, ki jo do sedaj zna-

Dne 8. januarja so imeli v Oplotnici pod Pohorjem občinski praznik v počastitev P. ohorskega bataljona, ki je padel pred desetimi leti istega dne v večurnem boju z nacisti na Osankarici, tri ure nad Oplotnico. Spomina na te žrtve za svobodo so Oplotničani počestili tudi vse svečano. Pri spomeniku sredi vasi, ki so ga pred tremi leti izklesali in postavili oplotniški granatolomci, se je š. t. m. zbralo nad 2000 ljudi od blizu in daleč, med njimi tudi sorodniki padlih junakov Pohorskega bataljona. Na spomenik so ob tej priložnosti položili številne vence. (Podrobno poročilo glej na 4. strani!)

šala za trgovino 60% — so trgovaška podjetja, ki prodajajo na drobno, zvišala na 65 do 75%, grosistična podjetja, ki so v povolnejšem položaju, kakor trgovine na drobno, pa so predlagala, da se jim določi še višja stopnja akumulacije, in sicer od 75 do 85%. Od tega presežka akumulacije bodo trgovaška podjetja dala 60% mestnemu ljudskemu odboru.

Razgovori, ki so jih imeli zastopniki podjetij na gospodarstvenem svetu mestnega ljudskega odbora so pokazali, da bo lahko večje število industrijskih podjetij ustvarilo v letošnjem letu znatno večjo akumulacijo. To pa se pravi, da se bodo morala podjetja še dalje boriti za večjo storilnost dela, za boljšo organizacijo dela, večjo disciplino in na splošno za vse ono, kar bo dalo več proizvodov in boljše kvalitete. Tako bo Utensilija povečala stopnjo akumulacije od 200 na 210, to je za 10%, od tega pa bo dala polovico mestnemu ljudskemu odboru in še 25% iz sklada za samostojno razpolaganje. Direktor Utensilije je potožil, da je njihovo podjetje na trgu v slabšem položaju, ker ima enaka varazdinska tovarna »Drvoza« stopnjo akumulacije le 110%, to je skoraj za polovico manj od »Utensilije«.

Tudi mnoga druga podjetja so se pritožila nad močno konkurenco nekaterih podjetij, ki imajo enake ali pa celo boljše pogoje proizvodnje, modernejša stroje in opremo — a nižjo stopnjo akumulacije. Taka podjetja prispevajo po eni strani skupnosti manj, po drugi strani pa onemogočajo na trgu ona podjetja, ki dajejo več skupnosti zaradi višje določene stopnje akumulacije, ki pa prav zaradi tega ne morejo znižati cen svojih izdelkov. Tako ima n. pr. »Zagrebačka« tovarna papirja določeno stopnjo akumulacije 77%, Papirnica Vevče pa ima povprečno stopnjo 1410. Tovarna Pliva ima stopnjo akumulacije 344, tovarna Lek pa 400. Znana moderna in mehanizirana tovarna »Kraša« ima stopnjo 502, medtem ko ima »Sunje« s svojim zastarelim obratom 500.

Saturnus je iz sklada za samostojno razpolaganje obljubil 50% ustvarjenih denarnih sredstev, — pa se določeno, koliko bo lahko to podjetje povečalo akumulacijo, ker mu je bila povprečna stopnja akumulacije in skladov nepravilno izračunana in določena. Podjetje »Elektra« bo povečalo stopnjo akumulacije od 412 na 450, od česar bo dalo komunalne potrebe 50%, »Tribuna« bo povečala stopnjo akumulacije od 85

na 90 — ta presežek pa bo dal delovni kolektiv v celoti ljudskemu odboru. Podjetje »Karo« serija bo povečalo stopnjo akumulacije od določenih 100% na 120%. Za komunalna dela bodo dali polovico tega presežka in še 20% iz sklada za samostojno razpolaganje.

Litostroj pa je iz sklada za samostojno razpolaganje obljubil zaenkrat 10 milijonov. Tem podjetjem sledi še cela vrsta podjetij, ki bodo v prihodnjem letu povečala akumulacijo.

So pa tudi podjetja, ki akumulacije ne bodo mogla povečati. Vzrokov za to je več. Tako so nekatera podjetja še v fazi izgradnje, njihova proizvodnja pa še v povojih — kakor na primer Tovarna pisalnih strojev.

Mnoga podjetja upravičeno navajajo za vzrok — zastarel in iztrošen strojni park, zaradi česar akumulacije ne bodo mogli povečati. Med temi je »Unitas«, ki se bori z velikimi težavami, saj ima v obdelovalnici v glavnem same izrabljene stroje, stare nad 40 let, med katerimi je od nekaj neuporabnih in stojijo neizkoriščeni ali pa jih morajo stalno popravljati. Del amortizacije, ki jo izkoriščajo, pa ne zadostuje, da bi strojni park lahko obnovili.

Spet druga podjetja pa ne bodo mogla povečati akumulacije, ker bodo znižala cene svojim izdelkom, k temu jih je prisilila konkurenca.

Tako so potekali te dni razgovori med direktorji ljubljanskih podjetij in predstavniki gospodarskega sveta MLO Ljubljane. Vendar bodo morali tu reči zadnjo besedo delavski sveti in delovni kolektivi. Sele potem bodo podjetja lahko poslala ljudskemu odboru pismene obveze o svoji udeležbi pri ureditvi Ljubljane. Ta sredstva bodo za nadaljevanje komunalnih del v našem glavnem mestu nujno potrebna, ker redni dohodki mestnega ljudskega odbora vseh teh stroškov ne morejo kriti. Na dobrih cestah, urejeni kanalizaciji, električni napeljavi, cestnem prometu itd. — pa so življenjsko zainteresirani vsi naši kolektivi, kakor tudi vse ostalo prebivalstvo.

Sele po teh razgovorih s podjetji, iz katerih je MLO zvedel, s kakšnimi sredstvi bo (vsaj približno) prihodnje leto razpolagal, bo mogoče napraviti dokončni stvarni proračun in načrt del. S tem načrtom bo ljudski odbor seznanil tudi prebivalstvo, predvsem pa delovne kolektive, da bodo vedeli, zakaj in kako bodo uporabljeni sredstva, ki jih bodo sami ustvarili.

NOVA FRANCOSKA VLADA

bo imela danes svojo prvo sejo, parlamentu pa se bo predstavila v prvih dneh prihodnjega tedna - Nekaj britanskih in ameriških komentarjev

Pariz, 9. januarja. René Mayer, ki mu je francoska narodna skupščina izglasovala investituro, je včeraj postavil novo francosko vlado in jo predstavil predsedniku republiku Vincentu Auriolu.

V novi vladi je 23 ministrov: 7 radikalsocialistov, 6

Državni predsednik V. Auriol

Churchill v ZDA

Washington, 9. jan. (AFP): Po sestanku s Trumanom se je predsednik britanske vlade Winston Churchill sinoči srečal z več ameriškim parlamentarnimi osebami na sprejemu, ki ga je priredilo britansko veleposlanstvo v Washingtonu. Iz dobro obveščenih krogov poročajo, da je dal britanski ministerski predsednik osebno pobudo za ta sestanke, ki ni bil zamišljen v uradnem programu.

Izročitev poverljivih pisem

Atene, 9. januarja (Tanjug): Izredni in pooblaščenči veleposlanik FLRJ v Grčiji Radoša Jovanović je izročil danes opolno poverilna pisma grškemu kralju Pavlu. V spremstvu veleposlanika Jovanovića so bili svetnik veleposlanstva FLRJ Petar Ivković, jugoslovanski vojaški odposlanec polkovnik Radovan Vojvodić in sekretarja veleposlanstva Stanoje Stojković in Mirče Trajkovski.

Privolitev belgijske vlade za novega jugoslovanskega poslanika

Beograd, 9. januarja (Tanjug): Belgijska vlada je dala privolitev za novega izrednega poslanika in pooblaščenega ministra Jugoslavije v Belgiji Marjana Baršića, ki je bil dosedaj namestnik stalnega delegata FLRJ v Organizaciji združenih narodov. Dosedanji poslanik FLRJ v Belgiji Laza Latinović je prevzel novo dolžnost v ministrstvu za zunanje zadeve FLRJ.

Protiangleška izjava vojaškega svetovallca egiptovskega predsednika

Kairo, 9. jan. Vojaški svetovalec ministrskega predsednika generala Nagiba, podpolkovnik Nazer, je objavil v vladnem listu »Al Misria« novo protiangleško izjavo. Pravi, da so bile volitve v Egiptu, ki bi bile morale biti prihodnji mesec, preložene, da se lahko ljudstvo koncentriira na doseg vrhovnega cilja. Da prečue Angleže z ozemlja Sueškega prekopla. Deklar ta cilj ne bo dosežen, se sile ne smejo cepiti. Članek poziva tudi k osnovanju protosovjetskih gverilskih oddelkov.

narodnih republikancev, 7 neodvisnih in kmetov, 2 pripadnika demokrasko-socialistične unije odpora in 1 degolistični desident. V prejšnji vladi je bilo le 17 ministrov. Ena izmed najvažnejših sprememb je imenovanje Georgea Bidaulta za zunanjega ministra namesto Roberta Schumana, pobornika politike evropske obrambne skupnosti. Dosedanji obrambni minister René Pleven je obdržal ta resor. René Mayer je obdržal samo funkcijo predsednika vlade.

Novi francoski zunanji minister Bidault je danes prevzel posle od dosedanjega zunanjega ministra Schumana. Nova vlada bo imela svojo prvo sejo jutri, parlamentu pa se bo predstavila na začetku prihodnjega tedna. London, 9. jan. (Reuter-UP). »Manchester Guardian« piše danes, da je želja novega predsednika francoske vlade Mayerja, da bi sprejeli dodatne protokole ter ohranili nedotakljivost francoske armade, povzročila zaskrbljenost v Nemčiji. Casnik izražamnenje, da je evropska notnost, kot sta si jo zamislila Schuman in Adenauer, ogrožena, ter sklepa, da bi imela francoski strah pred Nemčijo in želja po neodvisnosti lahko za posledico uvedbo neodvisne nemške armade.

Liberalni »News Chronicle« piše, da predluguje v večini zahodnih držav neugoden občutek, ker Schuman ni več minister za zunanje zadeve. Obljube, ki jih je dal Mayer,

razlagajo kot odložitve evropske armade in evropske obrambne skupnosti.

»New York Herald Tribune« piše danes v uvodnem članku, da je podoba, da so obljube, ki jih je dal Mayer glede evropske armade, povzročilo degolizem in radikalni stranki za oporo, ki so jo pripravljali nuditi novi vladi. Meni pa, da ni nevarnosti, da bi opustili veliki smoter o pomoči Nemčije pri obrambi Evrope.

V ameriških diplomatskih krogih sodijo, da zastopa novi francoski minister za zunanje zadeve Bidault isto politiko kot Schuman, zato pričakujejo, da se francoska zunanja politika ne bo bistveno spremenila. Bidault in Schuman sta pripadnika iste stranke in sta edina članka, ki sta po vojni vodila francosko zunanjo politiko.

»Levica je odpovedala, ker smo se preveč opirali na desnico...«

Clement Attlee o obisku maršala Tita

New Delhi, 9. jan. (Tanjug). Vodja opozicije v britanskem spodnjem domu in bivši predsednik vlade Clement Attlee, ki je sedaj v Rangunu na kongresu azijskih socialističnih strank, je izjavil, da bo obisk maršala Tita v Veliki Britaniji prispeval k utrditvi prijateljskih zvez med Veliko Britanijo in Jugoslavijo. Na tiskovni konferenci, ki jo je imel v New Delhiju, je Attlee dejal novinarjem: »Obisk maršala Tita v Londonu bo nedvomno velikanski prispevek k stvari miru na svetu, zlasti pa miru v Evropi.« Attlee je pripomnil, da napadi nekaterih britanskih časopisov in glasila katoliške cerkve na Jugoslavijo glede na bližnji obisk maršala Tita ne odražajo mnenja britanske javnosti.

V ZDA je še vedno zanimanje za Jugoslavijo

je zagotovil veleposlanik ZDA v Jugoslaviji g. George Allen pred svojim uradnim potovanjem v ZDA

Beograd, 9. jan. (Tanjug). Ameriški veleposlanik v Jugoslaviji g. George Allen, ki od potuje 12. januarja v ZDA na posvetovanje veleposlanikov, je izjavil danes sodelavcu Tanjuga, da so dobre možnosti za nadaljnje sodelovanje med ameriško in jugoslovansko vlado. »Naši odnosi« je dejal veleposlanik Allen, »morajo temeljiti na vzajemnem spoštovanju suverenosti in iskreni zamenjavi gledišča.« G. Allen, ki bo ostal v ZDA kake tri tedne, je pripomnil, da njegovo potovanje ni politične, pač pa popolnoma uradne vrste. Po njegovi izjavi obstoja v ZDA še vedno nezmanjšano zanimanje za Jugoslavijo, kot ga je zapazil med svojim obiskom v ZDA pred letom dni.

Glede gospodarskega življenja v Jugoslaviji je dejal, da je bil zelo zadovoljen, ker je lahko v zadnjih treh letih ugotovil stalen napredek na gospodarskem področju, ki ga je zapazil tudi lani navzlic suši, ki je zadel našo državo. »Jugoslavija se na vso moč trudi, da bi industrializirala državo, kar ni lahko delo, je pa nujno potrebno za dvig življenjskega standarda,« je dejal G. Allen. Glede naknadne pomoči 20 milijonov, ki je bila pred kratkim dodeljena Jugoslaviji, je ameriški veleposlanik izjavil, da je namenjena za ublažitev posledic letošnje suše. Jugoslaviji naj omogoči predvsem, da se bo lahko uprta grozljami o kominformovski napadalnosti.

»Ne bi pa trdil, da je bil to edini smoter, ker je ameriško pomoč vodil tudi humanitarne nagib,« je pripomnil na koncu g. George Allen.

Delegata v OZN Dedijer in Bartoš sta se vrnila

Beograd, 9. januarja (Tanjug): Davi sta se vrnila v Beograd Vladimir Dedijer in dr. Milan Bartoš, ki sta v okviru jugoslovanske delegacije sodelovala na zasedanju OZN v New Yorku. Na postaji so ju sprejeli zastopniki ministrstva za zunanje zadeve.

Povabilo na kongres škotskih sindikatov

London, 9. jan. (Tanjug): Na kongres škotskih sindikatov, ki bo v Rothesay v aprilu, so povabili tudi delegata jugoslovanskih sindikatov. To je prvič, da so povabili kakega tujega delegata, naj se udeležijo kongresa in naj govori pred člani škotskih sindikatov. To bo tudi prvič, da bo Jugoslovan prisostvoval kakršnemu koli kongresu sindikatov v Veliki Britaniji.

S korejskih bojišč

Seul, 9. jan. (Reuter-UP). Po sporočilu osme armade so sile Zdrženega poveljstva izvedle nepričakovan napad na nasprotnikove položaje pri Pan Mun Jomu na osrednjem delu korejskega bojišča. Pri tej operaciji so porušile rove in utrbe nasprotnika ter onemogočile okrog 300 nasprotnikovih vojakov. Pred napadom so letala Zdrženega poveljstva bombardirala te položaje. Letala Zdrženega poveljstva so poleg tega napadla nasprotnikova preskrbovalna središča. Veletrdnjave so bombardirale preskrbovalna središča južno od Sarivona.

Resolucija azijskih socialističnih strank

Rangun, 9. jan. (Reuter). Na konferenci azijskih socialističnih strank so sklenili ustanoviti posebno socialistično organizacijo Azije, ki bo navezala stike s socialistično internacionalo. Resolucijo mora sedaj potrditi tudi plenarno zasedanje konferencie.

Besedilo resolucije je predložila delegacija socialistične stranke Indije. Vsebuje štiri točke, in sicer: 1. Razširitev sodelovanja med socialističnimi strankami Azije. 2. Reševanje skupnih ekonomskih problemov. 3. Razširitev socialistične kulture in zvez s socialističnimi strankami na svetu. 4. Navezava stikov s socialistično internacionalo. Sprejeta resolucija je kompromis med dvema strujama, ki sta se pojavili na konferenci. Zastopniki Izraela in Malaje so se zavzemali za ustanovitev organizacije, ki bi imela tesne zveze s socialistično internacionalo, Egipt in Pakistan pa menita, da ni treba imeti nobene zveze s socialistično internacionalo.

Pomoč UNICEF za afriške otroke

New York, 9. jan. (AFP). Mednarodni sklad za otroke (UNICEF) je sklenil dodeliti nad milijon dolarjev pomoči za afriške otroke. Od tega zneska bodo porabili 155 tisoč dolarjev za nabavo praška DDT za Egipt, kjer se bo začel boj proti malariji, legarju in kugi.

Japonska bo zgradila vojne ladje in letala

Tokio, 9. jan. (Reuter). Vplivni japonski časniki »Jomiuri« je sporočil v večerajšnji številki, da bo japonsko ministrstvo za narodno obrambo zahtevalo za finančno leto, ki se začne aprila, kredit 10 milijard jenov (10 milijonov funtov šterlingov) za zgraditev 10 novih vojnih ladij in 10 letal.

Turški izvoz v Grčijo

Atene, 9. jan. (Tanjug). V Atenah je bil podpisan sporazum o uvozu 50.000 ton turškega žita v Grčijo, ki ne bo plačano v dolarjih. Turčija bo uvozila iz Grčije 300 do 400.000 ton cementsa v zamenjavo za nekatere druge proizvode. Grčija prvič v novejši zgodovini uvažava žito, ki ga ne bo plačala v dolarjih.

De Gasperi na obisku v Atenah

Atene, 9. jan. Predsednik italijanske vlade De Gasperi je prispel včeraj v spremstvu osmih uradnikov italijanske zunanje ministrstva na štirnemdni obisk v grško prestolnico. Predsednika italijanske vlade De Gasperija sta sprejela na letališču med drugimi tudi predsednik grške vlade Papagos in zunanji minister Stefanopolos.

Za begunce iz Vzhodne Nemčije

Bonn, 9. jan. Kancelar Adenauer je odgovoril zahodnoberlinskemu županu Reuterju na njegovo pismo glede vraščanja beguncev iz Vzhodne Nemčije. Adenauer pravi, da bo vlada podvela vse ukrepe, da se premostijo v Zahodno Nemčijo begunci, ki jim je bil položaj političnih beguncev priznan. Zanje bodo ustanovljena posebna taborišča. Za nepriznane begunce pa bo potrebna podrobna preiskava.

Zadnji proračun predsednika ZDA Trumana

Republikanci v kongresu sodijo, da bi mogli izdatke proračuna za leto 1953-54 znižati od 79 na 70 milijard dolarjev

Washington, 9. jan. (AFP). Predsednik ZDA Truman je predložil danes ameriškem kongresu predlog proračuna za finančno leto 1953-54. Predlog določa izdatke v znesku 78 milijard 600 milijonov dolarjev. Za kritje izdatkov bodo služili novi krediti 72 milijard 900 milijonov dolarjev ter neporabljeni krediti iz prejšnjega proračunskega obdobja. Za prihodnje proračunsko leto so določeni dohodki 68 milijard 700 milijonov dolarjev. Proračunski primanjkljaj bo znašal torej 9 milijard 900 milijonov dolarjev. — V finančnem letu 1952-53 je znašal proračun 80 milijard dolarjev.

milijonov dolarjev namenjenih za kopne, pomorske in letalske sile. 8 milijard pa za pomoč tujini.

Republikanski prvaki novega ameriškega kongresa sodijo, da bi se dali izdatki v proračunu za 1953-54, ki jih je predsednik Truman predlagal v višini skoraj 79 milijard dolarjev, znižati na 70 milijard dolarjev. Eisenhowerjev ravnatelj proračuna Joseph Dodge se je že začel posvetovati s člani bodoče ameriške vlade o pripravah, ki jih je treba izvesti po Trumanovem predlogu proračuna. Kakor je dejal Dodge, bo Eisenhower osebno poslal nekaj pripomb kongresu, v katerih bo predlagal revizijo sedanjega proračunskega predloga.

Razen vatikanske propagande ne ve nihče o verskem preganjanju v Jugoslaviji

London, 9. jan. Pod naslovom »Obisk maršala Tita« je londonski list »Shrewsbury Chronicle« objavil naslednji dopis Dennisa Masona, sekretarja Trgovinskega sveta v Raklinu, ki odgovarja na pismo nekoga tamkašnjega katoličana:

»Gospod Burgess se poslužuje sedaj zelo priljubljene politike in imenuje komunističnega, ki se s njim ne strinja. On bi hotel od mene izvesti trditve, da je rimsko-katoliška vera v Jugoslaviji močno preganjana. Razen vatikanske propagande pa vsi drugi dokazi takšno trditve spravljajo na laž. Z ozirom na tiranske postopke, ki jih je od nedavnega rimsko-katoliška cerkev izvajala ponekod v Jugoslaviji, ne bi bilo niti najmanj čudno, če bi prislo tamo do maščevanja sedaj, ko je moč katoliške cerkve propadla. Kljub temu pa pripovedujejo

vsu obiskovalcu Jugoslavije nekaj povesem drugega.

Gospod Burgess bi se moral malo pozanimati za vlogo, ki so jo odigrali katoliški ustaši (ki so bili isto kot gestapo), v Jugoslaviji od leta 1941 do 1945. Ali se zaveda preganjanj, katerih je njegova cerkev izvajala v teh krajih nad drugimi kristjani, ki ne pripadajo njegovi veri, in muslimani? Z ozirom na žalostno zgodovino rimsko-katoliške hierarhije v Jugoslaviji, katere član je bil tudi Stepinac, kateremu so dokazali, da je bil izdajalec in sodelavec Nemcev, se je maršal Tito pokazal proti njej izredno potrpežljiv.

Poskus rimsko-katoliških škofov v naši državi, da bi izzvali javno mnenje proti maršalu Titu, se mi ne zdi samo napačno, temveč tudi do skrajne mere nesramen.«

UPOR V KENIJI in njegovi vzroki

Kenija, nekdanja Britanska vzhodna Afrika, je približno dvakrat in za eno četrtino večja od Jugoslavije, težko pa je ugotoviti, koliko ima prebivalcev. Menijo, da jih ima okoli štiri milijone in da so pred Indijci in belimi prebivalci Crnci v večini. Na ozemlju Kenije se stikajo najrazličnejša plemena. Tri najvažnejše plemenske skupine, ki danes živijo na ozemlju Kenije, so Kikuyi (Valkikuyi), Masai in Kavirondo. Kikuyi so v vseh pogledih najbolj zanimivi in tudi politično v merilu reznih plemen Afrike najbolj razviti. Plemena centralne in severne Kenije verjetno že dolgo prebivajo na svojem ozemlju in razni kmetijski strokovnjaki menijo, da imajo zlasti Kikuyi mnogo smisla za kmetijstvo ter da so sploh dobri delavci.

Upravno je razdeljena Kenija danes na kolonijo in protektorat. Vsebinske razlike v tej razdelitvi skoraj ni, ker je le formalna. Britanci so znani po svoji elastičnosti v upravljanju svojih kolonij in zato plemena Afrike, kjer je le mogoče, najrajši vladajo indirektno s pomočjo plemenskih poglavarjev, ki imajo ob svoji strani tako imenovane kolonialne komisarje.

Velika Britanija je že v zgodnji dobi svoje kolonialne ekspanzije uprta svoj pogled na Vzhodno Afriko: Najprej v klasični obliki britanskega modernega kolonializma z zasebnimi družbami in so s takimi družbami tudi škričanski misionari pripravili prave kolonialne uprave, ki se je v Keniji začela leta 1895. Dobri pogoji kmetijstva so kmalu pripravili množice belih naseljenčev. Britanska vlada in kolonialna uprava je tem kolonistom nudila vse mogoče ugodnosti, da bi se še povečalo njih število. Nastale so velike bele farme, medtem ko so zemljišča Crncev razlašali pod najrazličnejši pretevezami in so se morali Crnci udinjati kot kmetijski delavci na farmah Evropejcev. Pri tem

je bilo najbolj prizadeto plemo Kikuyi.

Posledica breobzirnega izkoriščanja afriških plemen je sedevda tudi današnji položaj v koloniji. Crnci so postali v obeh Evropejcev najcenejša delovna sila in ker se črnska plemena, ki imajo vedno manj zemlje, množijo, in ni upanja, da bi mogli ljudje teh plemen dobiti najpotrebnejšo zemljo, je privedlo do prebuditve afriškega nacionalizma in tudi do organizacije Mau Mau. Afriški nacionalizem, ki so mu prve smerice podali domači izobraženi izsolani v Evropi, ima seveda danes doma svojo uveljavilo in dogodne na Keniji so to tudi dokazali. To so morali priznati tudi ugledni britanski časniki.

Ti časniki danes trdijo, da organizacija Mau Mau nima gospodarskega programa in tudi ne doktrine, temveč da so najtežje gospodarske razmere afriških plemen povod ustanovitve te organizacije, ker je kolonialna uprava plemu Kikuyi oropala najboljše zemlje ter pripadnike plemena tudi preseljevala. Gospodarski vzroki ustanovitve organizacije Mau Mau so jasni, prav tako pa so jasni tudi njeni cilji. Pri tej jasnosti izgubljajo svoj poudarek in tudi vsi svojo upravičenost zagovorniki kolonializma, ki vedo mnogo povedati o barbarskem značaju in terorističnih metodah organizacije, čeprav je jasno, da je organizacija nastala ob primitivnih pogojih življenja in ljudi, ki so šle na obzorju civilizacije, in zaradi tega tudi ni mogla imeti drugih oblik. Da pa ima organizacija tudi političen program, morajo priznavati celo tisti, ki bi najrajši vse odporne organizacije imenovali teristične tolpe roparjev in morilcev.

Glavne točke političnega programa organizacije Mau Mau so brez vsega dvoma izposojene od Afriške unije Kenije, ki je organizacija afriških izobražencev v Keniji in je njen vpliv

na množico Kenije zelo velik. Zaradi odločnega nacionalističnega poudarka. Politični program organizacije Mau Mau bi bil lahko združen v naslednjih točkah: 1) Ne prodajati zemlje Evropejcem; 2) bojkotirati šole vlade, ki je z njimi izpodrinila tako imenovane »neodvisne šole« pod pretvezo, da v njih ni bilo dovolj kolonialnega duha; 3) razpust ravnih krščanskih mislonov in sploh prekinitev zvez s tistim krščanstvom, ki se iztvetovi s kolonialno upravo; 4) Kenijo naj zapustijo vsi beli uzupatorji zemlje in oblasti.

Ta problematična izjava je

Možje plemena Kikuyi pred svojim bojnim bivliščem

seveda izzvala največji odpor vseh prizadetih, a ker pravila civilizacije se niso povsod razširjena, se je organizacija Mau Mau zatekla seveda k metodam nasilja. To nasilje pa v mnogih primerih ni strahnejše od nasilja na nasprotni civilizirani strani, ki mnogokrat kolektivno kaznuje cele vase, ker v njih zarotijo ali domnevajo enega od vodilnih upornikov, čeprav so bile te vase že itak kaznovane z najhujšo revščino.

O zgodovini gibanja Mau Mau je le malo znanega. Organizacija je verjetno nastala že pred desetimi leti, vendar se ne ve, kdo so bili njeni pobudniki in kako je mogla v razmeroma tako kratkem času ostati tako močna. Pri vseh teh nejasnostih pa je treba priznati, da so njeni voditelji odlični organizatorji. Teško bi bilo reči, koliko Afrikanec sodeluje v organizaciji Mau Mau. Razna pričevanja trdijo, da ima organizacija nad milijona članov. Ker je organizacija omejena predvsem na plemo Kikuyi, pomeni to, da dela nad polovico pripadnikov tega plemena v tej organizaciji, čeprav uradni krogi še vedno trdijo, da organizacija nima nad 10 tisoč aktivnih članov. Pri vseh različnih domnevah pa je jasno samo to, da je kolonialna uprava med plemenom kikuyi pripravila s svojim delovanjem najuspešnejša tla ter da se upli

te organizacije raztegne tudi na druga plemena. Kenije prav zaradi protiljudskega dela uprave.

Organizacija Mau Mau je bila sprva omejena na plemo Kikuyi, ki ima po uradnih podatkih okrog milijon pripadnikov. Večina Kikuyev živi v rezervatih Kianmbu, Nyeri in Fort Hallu, kjer je organizacija Mau Mau najmočnejša. Mnogo pripadnikov plemena Kikuyev pa je tudi na evropskih farmah ter celo v mestih Nairobiju in Mombasi, kjer pa se seveda mnogi pripadniki plemena tudi priključijo. Jeho novemu gibanju delavskega razreda afriških delavcev.

Kikuyi imajo poseben sistem zemljiške lastnine. Zemlja je posest posameznih družinskih skupin in vsak član take skupine sme imeti in obdelovati zemljo samo tako dolgo, dokler na njej živi, če jo zapusti, pa izgubi vsako lastninsko pravico. Narasčanje števila prebivalstva pa je povzročilo za plemo zelo težak položaj, ker prvotna zemljiška posest posameznikov ni več zadoščala in drugih virov zaslužka ni bilo nikjer. Te težave so bile hude, zlasti zaradi tega, ker so vsi pripadniki plemena zelo navezani na svojo domačo zemljo. Člani plemena, ki so morali zapustiti svojo domačo zemljo, so postali uporniki. (Konec jutri)

